

Nro. 34.

**A' FELS. R. CSÁSZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.**

*Költ Bétsban, Kedden Aprilisnek 27 ik napján
1802-ik esztendőben.*

Olasz Ország.

*VII. Pius Pápa Ő Szentsege, Crivelli Patras-
zói és Spina Corinthiai Érsekeket, Aprilis 3 di-
kán, Kardinálisokká tette. — Azon Anglus Sta-
balis tisztek között, a' kik Egyiptomban voltak,
haza felé való útjokban, sokan múlatnak most
Róma városában. — General Hutchinson Siciliá-
ból Nápolyba utazott. — Azon 12000 főből álló
Frantzia sereg, a' melly most Napoly városában
fekszik őrizeten, jó hadi fenytéket tart, 's azért
a' lakosoknál kedvellégen is van.*

*Pápa Ő Szentsegeének az a' bullája, mellyben
első rangú Frantzia követté (Legatus a latere)
nevezte ki Cardinalis Kaprarat, summásan ek-*

ként vagyon: „Pius Isten szolgáinak szolgája, a' mi kedves fiunknak, Caprara János Baptistanak a' Romai Anyaszentegyház Presbyter Cardinaljának, a' Római szent székek a' mi Krisztusban kedves fiunkhoz, Bonaparte Napoleon Franczia első Conzulhoz küldött első rangú követünknek közöntést és Apostoli áldást.“

„Azon háborúságok közt is, a' melyek Frantzia Országot olly sok ideig nyughatatlankodtatták, azon Nemzetnek nagyobb része ösi vallásában hiven meg maradt, és azon öseinek ditsőségét, a' kik olly sok jót tettek vala az A' Sz. Egyházzal, emlékezetellen követte. Azért mi sem szüntünk meg, nem is fogunk meg szünni a' könyörülő Istennek, szivünknek mélységes meg alázódásával hálaakat adni, a' ki azon szorongató viszontagságok közt, a' mellyekkel a' jelenvaló időben a' mi legméltóságosabb hivatalunkat megterhelte, minket abban meg vigasztalt, hogy azon Országban a' Katolika szent vallásnak ismét szabadság gyakorlást engedett, 's annak előbbi tisztaságát újobban helyre állította. — Az az atyai szeretet, a' melly a' Frantzia Nemzet eránt minket szüntelen lelkesített, és az a' nyughatatlan kívánság, a' mellyel mi azon szerentséssel elkezdött munkát, az isteni segedelem által, az ő ditsőségére, eszközteni igyekeztünk, 's eszközöttünk is, nagy gyönyörűséggel töltött bé minket, 's arra ösztönöz, hogy azon jó végek elérésére, melytől számtalan lelkeknek boldogsága függ, minden lehetséges eszközöket ki gondollyunk. — Azért mivel, valamint minékünk, úgy a' Frantzia Kormány-
székek is tettett ezen végre egy első rangú Apostoli követet Frantzia Országba küldeni, a' ki az hívőknek lelki szükségéire gondot viseljen, és a' mi közöttünk és Frantzia Respublika közt szerzett egyességet előmeneteltesítse: arra való nézve, minekutánna a' mi tiszteletre méltó ayánságait, a' Római A. Sz. E. Háznak Kardinalistat

meg halgattuk, az ő köz meg egyerésekkel tett-zett minékünk tegedet kedves fiunkat ki választani, 's ezen igen fontos követséget a' te hiveségedre, kegyességedre, 's okosságodra bizni, meg lévén arról győződve, hogy Te azon virtusaid és böltsésséged által, a' mellyekkel te magadat meg különböztetted, 's különösen azon szereteted és buzgóságod által, a' mellyet több Apostoli szent széktől reád bízott hivatalokban, a' Katol. A. Sz. E. Ház eránt szüntelen bizonyítottal, a' mi várakozásunknak is tökéletesen meg fogsz felelni. — Tehát jelenvaló irásunknak ereje mellett, tegedet, mint a' mi, és a' Sz. Széknek a' Frantzia első Conzulhoz rendelt első rangú követjét, oda küldünk, és a' te Isten eránt való szeretetedre, erántunk és a' Sz. Szék eránt való tiszteletedre, a' Keresztény Respublika eránt való buzgóságodra bizzuk ezen fontos hivatalt, 's teged arra serkentünk, hogy azt bátor szívvel magadra vállald fel, és Isten segedelmével, a' míg a' körülállások engedik, hiven és szorgalmatosan folytasd. Költ Rómában — Sz. Maria Maggiore palotánkban, K. U. Sz. U. 1801 ik esztendőben, September 9 ik napján, Pápaságunknak 2 ik esztendejében.

Frantzia Respublika.

Folytatása azon Sz. Pápa és Frantzia Respublika között kötött Egygyezésnek (Conventionnak) a' mellynek előjáró bejzedjét, a' Magy. Kurirnak, Aprilis 20 ik napján költ, 32-ik darabjának, 502 ik lapján fel jegyzettük.

1) *Tzikkely A' R. Cath. Religió Frantzia országban szabadon gyakoroltassék. Az ő Isteni tisztelete közönségesen folytattassék, azon Politizai rendelkezésekkel meg egygyezölög, a' mellyeket az Orzáglószék a' közönséges tsendellegre nézve szükségesnek fog tartani. — 2) Tzik, A'*

Sz. Szék és a' Kormanyfzék új feliratás által fogják meg határozni a' Megyéket. — 3) A' Pápa ö Szentsége oly nyilatkozatást fog tenni a' Frantzia Püspökségek Titulárisainak, hogy töllok a' békefleg és egygyeffleg végett egész bizodalommal minden féle áldozat, tételeket vár, még Püspöki Székeiknek el hagyását is. Ha ezen meghivattatás után nem akarnák meg tenni azon áldozatot, melyet töllok az Ekkléfia java kiván, (és a' mellyben való ellen mondást ö Szentsége fel nem teszi ö röllok), ekkor a' Püspöki megyék kormányozására új Titulárisok fognak választatni, ilyen módon: — 4) Tz. Három hónapoknak el telések után, a' melly idő az ö Szentsége Bullájának ki adattásától fogva fog számlaltatni, az Elfő Konzúl Titularisokat nevez az új feliratás szerént meghatározott Püspökségekre; a' kiket a' Pápa ö Szentsége, az országlás módja béli változás előtt fennállott forma szerént, fogja Püspöki székeikbe bé tenni. — 5) Tz. Az ennekutánna megüreffülendő Püspöki székekbe is az Elfő Konzúl nevez: a' ki nevezeteket pedig ö Szentsége teszi bé az előbbeni tzikely szerént. — 6) Tz. A' Püspökök, hivataljaikba való bélépések előtt, az Elfő Konzúl kezeibe teszik le azon hűségnek hitét, a' melly az országlás módja béli változás előtt szokásban vólt, ilyen szavakkal: Esküszöm és igérem a' szent Évangéliumra, hogy azon országglófzékhez, a' melly a' Frantzia Respublika Konstitutiója által bé hozattatott, hűséges és engedelmes leszek. Azt is igérem, hogy semmi a' féle egygyetértésben, tanátskozásban jelen nem leszek, és semmi olyan külső vagy belső függést fenn nem tartok, a' melly a' közönséges tsendefflegnek ellenére lehetne: 's ha valami olyan dolognak forraltatását az igazgatásom alatt lévő megyében meg sajdítok, a' melly a' Státusnak ártalmára lehetne, azt az országglófzéknek tudtára adom. — 7) Tz. A' másod ran-

gú Papok ugyan ezen hitet teszik le azon világi előljárónak kezébe, a' kit az Országglószék e' végre ki fog nevezni. — 8) Tz. Minden R. Cath. templomokban ezen könyörgésnek kell az Isteni-íszteletnek végződése után el mondattatni: *Domine Salvam fac Rempublicam, Domine Salvos fac Consules!* — 9) Tz. A' Püspökök új felírásba vétetik az ő megyéjekben találtatandó Plébaniai Ekklesiákat, a' melly új felíródás által lejendő meg határoztatásnak tsak az Országglószék helybehagyása után leszen ereje — 10) Tz. Plébánusokat a' Püspökök neveznek: de tsak olyanokat nevezhetnek, a' kiket az Országglószék helybe hagyott. — 11) Tz. A' Püspököknek lehet a' Püspöki fő Ekklesiában az ő megyékhez meg kívántató Káptalanjok és Szemináriumjok, a' nélkül, hogy azt az Országglószék tartozna *dotálni*. — 12) Tz. Mind azok a' Püspöki, Kathedrale, és Plébaniai templomok, a' mellyek még el nem adattattak, a' Püspököknek, az ő megyék számára vissza adattatnak. — 13) Tz. Ő Szentsége, a' békefégre, a' Cath. Religiónak szerentsés helyreállítására nézve kinyilatkoztatja, hogy sem maga, sem következői, semmi módon azokat háborgatni nem fogják, a' kik el adatott nemzeti jószágot vásároltak: mellyhez képepest mind ezek azon jószágnak tsendes birásában fognak meg maradni. — 14) Tz. Az Országglószék bizonyossá teszi az új felírás szerént meghatároztatandó Püspökökfegekben és Plébániákban lejendő Püspököket és Plébánusokat, az ő illendő fizettetésekről. — 15) Tz. Abban is módot fog találni az Országglószék, hogy a' Frantzia Catholikusok, ka akarnak, az Ekklesia számára testamentomókat tehessenek. — 16) Tz. Ő Szentsége magára nézve, azokat a' jussokat és prærogatívákat isméri meg az Első Konzulban, a' mellyekkel ő Szentségénél a' régi országglószék élt. — 17) Tz. Az egygyező Réfizek, meg egygyeztek abban,

hogy azon történetben, ha a mostani Első Konzúl után valamely alkalmatossággal olyan Első Konzúl találna lenni, a' ki nem a' R. Kath. Valláson volna, azok a' jussok és prærogatívák, a' mellyek az előbbeni tikkelyben emlittettek, és a' Püspököknek választatása, a' mennyiben ez ötet illeti, egy új kötés által határoztasson meg. — Ezen Egygyezés ratifikáltatásának Párisban 40 napok alatt kell ki tseréltetni.

* * *

Mingyár ezen Egygyezés után következtek a' R. Kath. Ekklesiákat közelébről illető Intézetek. — Ezek más alkalmatossággal fognak egy két szóval következni.

A' Protestánsokat illető Ekklesiái intézetek, mellyek hasonlóképpen a' Konkordáta mellé voltak foglaltatva, 30 tikkelyekből állanak, a' mellyek ezeket foglalják magokba: — „

„Senki nem folytathat papi hivatalt, a' ki nem Frantzia. A' Protestáns Ekklesiák, és Papjaik, semmi idegen Hatalmassággal vagy idegen Hivatással nem lehetnek semmi függésben. A' Protestáns Papok is imátkoznak és Ekklesiájokat imátkoztatják a' Fr. Respublika boldogságáért, és Konzuljaiért. A' Protestáns Papok' fizetését a' Státus adja: de jól meg kell érteni, hogy belé tudja ezen fizetésbe ezen Ekklesiáknak jöszágaikból és egyéb javaikból való tulajdon jövedelmeiket. Az Augustána valláson lévőknek két Akadémiájok vagy Szemináriumok leszen az Országban. A' Reformátusoknak Genevában (Genfben) leszen egy Akadémiájok. Mindenik Akadémiába való Professorokat az Első Konzul nevezi ki. — Senki sem lehet valamely Augustána Ekklesiának papjává, ha tsak jó bizonyság levelet nem mutat elő, a' felől, hogy valamelyik Frantzia Országi Augustána Akademiában, rendes ideig tanult, jó erkölcsű, és a' szükséges tudományokat meg tanult.

ta. A' Réformatus Papoknak Genevából kell hasonló bizonyság levelethozni. — A' Reformátia Ekklesiáknak lesznek Papjaik, Helybéli Konsistoriumaik, és Synodusaik. Minden hat ezer lelkeknek leszzen egy Konsistoriális Ekklesiájok. Öt ilyen Konsistoriális Ekklesiák formálnak egy Synodalis kerületet. Ezen Konsistorium tagjai állanak ezen Ekklesia béli Papokból és olyan világi Notábelekből, a' kik leg több adót fizetnek; a' Notabelek hatnál kevesebben és tizenkettőnél többen nem lehetnek tagjai a' Konsistoriumnak. A' Papok nem tétetődhetnek le, míg a' Kormányzók az okokat meg nem vizsgálta, és helybe nem hagyja. Meg halván, hivatalát le tévén, vagy le tétetődvén valamely Pap, helyébe a' Konsistorium választ más, voksolás által. Minden most meg lévő Papok, meg erőstetnek hivataljokban. A' Synodust formálják egy Pap és egy idősebb világi Notábel minden Ekklesiából. A' Synodus kötelessége vigyázni az alatta való Ekklesiákban az Isteni tisztelet kiszolgáltatására, az Ekklesiái tudományokra és rendtortásokra. A' Synodusok minden végzéseiket az országglófzók eleibe tartoznak botsátani helybehagyás végett. A' Synodusok csak a' Kormányzók engedelmével tarthatnak gyűlléseket. — Az Augustána valláson lévőknak lesznek Papjaik, helybéli Konsistoriumaik, Inspektorátusaik és közönséges Konsistoriumaik. Az Augustána Ekklesiák az Inspektorátusok alá rendeltetnek. Három közönséges Konsistoriumjok leszzen, u. m. egy Straßburgban az Alsó és Felső Rébusi Départementomokra nézve, a' másik Máintzban, és a' harmadik Kölnben. A' közönséges Konsistoriumok csak a' Kormányzófzók engedelmével, és a' Préfektus vagy Al-Préfektus jelenlétében tarthatnak. A' tárgyak, a' mellyek ezekben elő fordulnak, előre azon Státus Tanácsos eleibe terjesztetnek, a' kire az Ekklesiái intézetekre

való ügyelés van bízattatva. A' Gyűlés nem tart-
hat tovább 6 napnál, &c.

Aprilis 8-ik napján a' Törvénytevő Tanáts-
ban is, 249 en voltak a' Concordata bé véte-
lére 's 29 en az ellen. *Bonparte Lucien*, mint a'
Tribunatusnak szószóllója egy igen gyökeres óra-
tiót mondott ezen alkalmatossággal, mellynek rö-
vid summája e' vólt: „Tiz ez tündeig tartott fé-
lelmekkel teljes revolutió után, a' vallásra, a' raj-
tuk ejtett sebeknek meggyógyítására nézve nagy
szükségünk van. A' villongásnak, a' vétkes indu-
latoknak kegyetlenkedő tsatazásai, és a' hábo-
rúnak lármái közt egészen el felejtkeztek a' val-
lásról — Ideje, hogy az vissza állitassék, arra
épen olly szükség van a' népnek mint a' szabad-
tságra. — A' vallás nélkül való emberek a' ve-
szedelem szélére vitték Francia Országot. — Ők
a' vallás meg jobbitásának és annak előbbi jusa-
saiba vissza helyheztetésének színe alatt ösi val-
lásunkat üldözték. — A' papokat hiteknek el ha-
gyására kényszerítették, és azokat, a' kik e' pont-
ban nekik engedelmeskedni nem akartak, ezren-
ként küldöttek Guyanába (déli Amérikanak si-
vatag tartományába) olly véggel, hogy ott el vesz-
zenek. A' leg gyálatosabb kurvakat, mint jo-
zan okosság asszonyait ide 's tova, győzödelmi
pompával hordozták, és az óltárokra helyheztet-
ték. De minekutánna a' vérszopó *Roberspierre*
's tzimborás társai eizre vették vólna, hogy az
elkölti tudományak minden kötelei fel óldoz-
tattak, a' leg felsőbb valóságnak lételet, és
a' léleknek halhatatlanságát ki hirdettették. —
Ezek az leg jobb polgároknak ártatlan vérekkel
meg fertéztetett eszeveszett emberek, minden két-
szinü beszédeikkel sem vihettek semmit is végbe.
— A' meg fertéztetett óltároknek omladványai
ellenek igen világosan szóllottak. — — Annaku-
tánna a' Directorok kormányozása következett,
a' melly olly kegyetlennek ugyan lenni nem lát-

tarott, de annál hitetlenebb volt. — Ők ugyan az isteni tiszteletet meg engedték, de épen akkor annak gyakorlóit tömlöztökre hányták. — A' Theophilantropusoknak sectájokat védelmezték. — Végtére Brumairenek 18 ik napja (November 9-ike, a' mellyen Bonaparte a' kormányszéket kezére vette) fel derült, és azon két esztendő elforgása alatt, ugyan mi nem történt? Melly boldog volna Franciaország ha 1789 ik esztendő-től fogva így tselekedett volna! Mennyi vérontás kéméltetett volna me! Noza tehát, törvénytévő férfiak, siessetek a' Pápával szerzett egyességet törvénnyé tenni. — Ez a' Concordata a' vallást és a' köz bátorságot helyre állittya; ez által ti a' Respublikának más nemzetekkel való békeffégét, és a' lelki esmérettel való békeséget meg fogjátok persételni.

Straszbúrgból Aprilis 16 ikán. A' Sz. Pápa Concordatája által, a' Francia Respublikának egyházi környűllállásai jó rendbe hozattak. — A' Revolutió előtt 16 Érsekségek, és 116 Püspökségek voltak a' Francia Monarchiában. Akkor, a' Párisi Érseknek 200000 liverből állott esztendői jövedelme, a' Püspököké töbnire 40 's 50 ezerből. A' mostani új intézetek szerént az Érsekeknek 15000, a' Püspököknek 10000 liver lesz a' fizetések. Sokszor volt az időnek, a' revolutió alatt olly pontya, a' mellyben ahoz, hogy Franciaországban az egyházi alkotmány ismét helyre állítatódjék, semmi reménység nem lehetett. —

Párisból Aprilis 9 ikén. Dübelloy János Baptistat, volt Marsiliai Erseket, a' ki most 90 esztendőös öreg ember, tette Párisi Érseknek a' Fő Conzul. Ezt és még két Erseket Aprilis 11 ikén szentelte fel Cardinalis Caprara a' Párisi B. Sz. M. templomában. — A' Párisi Monitörnek 12-ik Aprilisi darabja szerént, ezen hólnapnak 18-ikár, úgymint Husvét innepének első napján, két sze-

rentsés történetre nézve, úgymint az Amienfi béke-
kességnek, és a' Sz. Pápával szerzett Concordatá-
nak emlékezetére, közönséges *Te Deum Laudamus*
tartatott a' Párisi fő templomban, a' Fő Kormány-
székek jelenlétében.

Aprilis 11 ik napján. Cardinalis Caprara, e'
folyó hólnapnak 9 ikén volt az első Conzulinál
pompás audientzián, a' melly alkalmatossággal
mondott oratiójában, a' többi közt így szóllott:
„*General első Conzul!* Egy olly hatalmas és
hadakozó Nemzet közzé jövök, mellynek di-
csőségét Kigyelmed maga hódoltatásai által fel-
emelte, mellynek külfő tsendesléget Kigyel-
med a' közönséges békekesség által meg erősítette,
mellynek szerentséjét Kigyelmed, a' Cath. vallás
szabados gyakorlásának vissza adása által, tökel-
letességre vinni fogja. — *Első Conzul!* Kigyel-
mednek hagyatott meg ez a' dicsőség. Az a'
kar, a' melly tsatákat nyert, a' melly a' minden
nemzetekkel szerzett békekességet aláírással meg
erősített, az igaz Isten templomainak dicsőségét
vissza szerzi, óltárait fel emeli, szolgálatját is-
mét meg erősíti.

Az után, azon régi szokásban volt deák es-
küvés formáját mondotta el és alá írással jegyzet-
te meg a' Cardinalis, a' melly által a' Frantzia
Országban lévő Római első rangú követnek ha-
talma meg határozatik. Azután így felelt az el-
ső Conzul a' Cardinalisnak: *Cardinalis Uram!* A-
zok az Apostoli virtusok, a' mellyek Kigyelme-
det másoktól meg különböztetik, kedves remén-
séget nyújtanak az eránt énnékem, hogy Kigyel-
med a' lelki ismeretnek kezében lévő hajtásával
illendőképben fog élni, hogy Kigyelmed a' ma-
ga vifeletének finór mértékét az Évangéliumban
fogja keresni. 's az által a' gyűlölfégek ki irta-
sára hatalmas elegendő lévén, az egyességek ezen
tágas Országban leendő meg erősítésére mindent
fog művelni. A' Frantzia Nemzetnek minden-

kor elegendő oka leszen azon való örvendezésre, hogy Ő Szentlége és én Kigyelmed személyét választottuk. A' Kigyelmed követsége, a' keresztény vallásra nézve, a' melly az emberi Nemzetnek mindenkor javára vólt, mindenkor nagy győzelem leszen. A' valórágos megvilágosodott Filozofusok, és az emberiségnek igaz baráttyai, új szeretetsét fognak Kigyelmednek chez kívánni."

Batava Respublika.

Hága, Apr. 6-dikán. Itt még ma is hiszik, hogy ha szintén nintsenek is az Amiens-i Végkötes mellé titkos feltételek foglaltatva: tsakugyan kell olyan magános kötéseknek is lenni, a' mellyek Olasz országot és Helvétziát különösen illetik, 's több e' félek.

Az Angliai Országglófszék fel számláltatván a' Jöreménység' fokán találtató emberek számát, 25,294 fejéreket, 35,850 rabszolgákat, 49,778 lovat, 235,035 darab szarvasmarhát, és másfél millió darab juhot talált ott. A' katonák, és földlakosok, mind p. o. a' Hottentoták, Kafferek, &c. nintsevek ide számlálva,

A' Fő Kormányzék következendő személyeket nevezett ki meg hatalmazott követeknek, úgymint: a' Berlini Kir. udvarhoz *von Hagendorp* polgárt, ennekelőtte Javai sziget napkeleti részének kormányozóját; a' Bécsi Cs. Kir. udvarhoz *Spaan* polgárt vólt Portugalliai követet, a' Stockholmi Kir. udvarhoz egy tekintetes Utrechti polgárt *Westreenen van Themahent*.

Admiral *de Winter* a' közép tengerbe leendő utazásának alkalmatosságával, a' Batava Respublika nevében 130000 forintból álló ajándékot fog az Afrikai haramja Társaságoknak ajándékba vinni. Ennekfelette az Algiriai Deynek, az az, uralkodó herczegnek 50000 forintot. Ezen

summának le fizetése után, a' Belga kereskedő hajóknak semmi bántások nem lelzen a' Közép tengerben.

Nagy Britannia.

E' világnak minden részébe, a' békefénynek kellemes hírével posta hajók küldettek Londonból. — A' Kenti herczeg (az Anglus Királynak egyik fia) 10 nap mulva Gibraltarba fog menni, a' melly erőfénynek ő, a' meg holt *O Hara* Generális helyett fő Kormányozójává tétetett. — A' Malabari szigetben pártot ütött *Polygarsok* már le tsendefitettek, hanem sok ember vezteségével. — A' napnyugoti Indiában lévő Anglus vezéreknek parantsolat küldetett az eránt, hogy az ott lévő Frantzia feregeknek, ha meg kérettetnek, elegendő eleféget és fegyvert szolgáltatassanak.

A' 6-ik Aprilisi Londoni közönséges levelek fzerént, a' meg most is Angliában lévő Frantzia hadi foglyoknak 14000-re megyen a' számok, a' kik minden óran vissza mennek hazájokba. A' múlt Martius 29-ik napján, a' Londonban lévő Frantzia követ polgár *Otto* egy igen fontos szókkal rakott hirdetményt küldött hozzájok, mellyben, a' többi közt így szólittya meg őket: „Kedves hazámfiak! Örömmel jelenthetem tineknek, hogy az Ammiensi békefényes alkudozás tökélettelégre ment, és hogy minden óran vissza fogtok hazátokba térni. Nem sokára felefégeiteket, gyermekeiteket, és barátjaitokat ismét meg fogjátok látni. — A' Frantziák nagy familiáját, mellyet a' belső villongások által el tépetve hagyatok vala el, most egy bölts és mérséklett Kormány kezeinek védelme alatt fogjátok találni. Ott a' mesterségek és törvények újobban virágoznak. De örömeteknek részegítő érzése közt, semmi új rendeletlenfégeket ne mivellyetek. Hogyha találtat-

nának még köztetek olyanok, a' kiknek több e'z-
tendőig tartott fogságok és infégek, a' részre va-
ló hajlás miatt meg nem gyógyúlhattak, tudják
meg, hogy Frantzia Országban, most már sem-
mi részre való hajlás nintsen. — A' Fr. tántorit-
hatatlan Kormányzék minden gyűlölféges indu-
latokat útál. — Haggyátok hollzas és nyomorú-
ságos rablágtoknak kedvetlen érzését a' tömlő-
tzökben hátra. A' ti vólt szenvedéseitek el vál-
hatatlanul öszve vóltak a' háborúval köttetve. —
Az Anglus nemzet, melly most kedves barátunk
minékünk, szinte úgy fájlallya azt mint ti. — Az
előjáró békeffégnek ala iratása után, mingyárt,
minden fel váltás nélkül 6000 ret botsátott paj-
tásaitok közzül, hazájokba vissza, és most abban
foglalatoskodik, hogy minél elebb lehet, titeket
is vissza küldhessen.“

A' praeliminaris békeffégnek egyik tzikkelye
szerént, mind a' két meg békélt rész köteles vól-
na a' hadi foglyoknak tartásokra költött sum-
mát le fizetni. Minthogy az Angliában vólt Fr.
hadi foglyoknak a' száma, jóval felül haladta a'
Frantzia fogságban vólt Brittusoknak a' számát,
két millió font sterlingnél többet kellett vólna
Frantzia Orzágnak fizetni; de mivel a' Fr. Kór-
mányszék az Anglus zsóldban vólt, de Hollan-
diában Frantziák által el fogatott Orosz kato-
náknak taplaltatásokért, és ruházatjokért, Angli-
ától kívánnya a' fizetést, ennek kevés ki pótolása
marad.

Magyar Ország.

*A' Nagy Kunságról Aprilis 10-ik napján. Te-
kint. Heves Vármegyének egyik igen érdemes fő
Szolgabirája Titt. Borbély Mihály Úr, Pesti Or-
vos Doctor Szombathy Sámuel Urat, a' tehén
himlőnek gyermekeibe leendő bé óltása végett,
a' múlt Februáriusban a' maga házához Kofra*

vitette, és szerentséssen végbe is ment szándéka. Ezen két érdemes úri ember oly igaz felebaráti szeretetet mutattak a' szomszéd helységekhez, hogy leveleik által ezen áldott talalmánynak terjesztésére, a' N. Kunsági Physicus és Chirurgus urakat is tisztelegessen meg hívták, kik is örömmel vévén ezen irénetet, el mentek, és onnan téhen himlő matériát is kapván a' Nagy Kunságban, és szomszéd Vármegyés helységekben szívesen tették szolgálatjokat, szegénynek gazdagnak egyaránt, minden meg határozott taksa nélkül, meg elégedven azzal, a' mivel ki ki farafágokat, teuzése szerent meg jutalmaztatni kívánta. — Illy kevés idő alatt, már körül belől a' bé óltattaknak 400 ra reá megy a' száma, kik közül egyetlen egy sem esett agyba, sem meg nem holt.

N. Győről, Aprilis 15 ik napján. E' folyó hólnapnak ötödikén tartatván itt a' Tek. Vármegyének közönséges gyűlése, Kir. Tanácsos *Bezeredy*, és Tek. *Györgyi Pál* Vice Ipán Úrak választattak az Ország Gyűlésére küldendő követeknek. Ezen Sz. Kir. Város Hegedüs Polgár mester urat küldi.

E' folyó hólnapnak 2 ikán veszedelmes tűz támadt az új városnak által ellenében, a' Raptza partyán fekvő Püspöki helységben Szigetben. Háztsak öt égett el: de a' mi leg borzasztóbb 's szánakozásra méltobb volt, egy szegény asszonyt, a' ki gyermekét akarta az égő fedel alól ki vinni, a' tűz benn szoritván, fél esztendő tsetsemőjével együtt meg fojtotta. Az útzának, mellyben a' tűz volt, szük volta miatt, viz elegendő nem lévén, csak két háznak le rontásával lehetett a' lángnak határt vetni.

Nem régiben, Tek. Győr Vármegye egyik érdemes Processualis Chirurgusának *Szalay Mihály* Úrnak, történetből azon jegyzései akadtak

kezembe, mellyeket a' múlt 1801 ik esztendőben, Augustus 10 ik napjától fogva, December 29-ik napjáig, általa tehén himlővel óltatott személyekről készített. Ezeknek mind öszve 90 re ment a' számok, kik közül, itt Bécsben Chirurgiát tanuló kedves fia *Mihály* hetet, egyet pedig adjunctus Chirurgusa *Pachel József* óltattak bé.

A' bé óltattak különböző korúak, gyengétfetsemők, fel serdültek, jó forma hajadonok, házasulandók és ifjak is voltak. Férfi nemből valók 31 en, asszony nemből valók 39 en. E' két nemből valók között 2 vólt 2 hólnapos; 3 három hólnapos; 2 négy hólnapos; 3 öt hólnapos; 4 hat hólnapos; 2 kilencz hólnapos. — Egy esztendős vólt 15; két esztendős 15; három esztendős 8; négy eszt. 7; öt eszt. 5; hat eszt. 5; 7 eszt. 1; nyólcz eszt. 2; tíz eszt. 2; tizenhárom eszt. 2, tizennyólcz eszt. 1; huszonöt esztendős 1. — Azt is meg kell jegyezni, hogy ezek között 10 olyan vólt, a' kikben az első óltás fogatlan lévén, másodszor is bé óltattak.

Egyébb jegyzéseket is tóldott a' fent nevezett Chirurgus úr, maga jegyzései mellé, p. o. hogy találkozott a' bé óltattak között olyan is, a' kiknek a' bé óltás előtt egész teste tellyes vólt bárány himlővel, vagy a' mint másként is hívják, veres himlővel, és hogy ezen himlő a' tehén himlővel való bé óltás után, mingyárt el enyefzett a' gyermeknek minden szembe üző változása nélkül. Hogy a' bé óltattak közt rühös is találtatott három, a' kiknek ezen nyavalyájok, a' tehén himlő bé óltatása után, lassan lassan el múlt minden rossz következés nélkül.

Három végem vólt ezen dolognak ujfág leveleinkben való ki hirdetésére, 1) hogy közönségesen tudva legyen, hogy sok Tek. Vármegyékben nagy előmenetellel foly már a' tehén himlő

bé óltás. — 2) hogy a' nevezett Chirurgus úrnak ezen megbetsülhetetlen találmánynak ki terjesztésében való dífiretes foglalatossága az Olvasó Publicum előtt tudva legyen — 3) hogy az ő példája által azok a' Chirurgusok, a' kik a' tehénhimlő bé oltásának haszna ellen való bal vélekedések tele vóltának, azokat el hagyván, ők is azon igen hasznos találmánynak teljes tehetőségei szerént leendő ki terjesztésére hathatossan felserkentének.

Ez úttal az eránt való gondolataimat is ki nyilatkozatom, mellyek a' tehénhimlő oltása környülállásairól elmémben vagynak. Ennek a' találmánynak közönségesse való tétele arra való, hogy azon átkozott nyavalya, a' melly a' 12-ik századtól sok millió gyermeket a' föld alá témetett, lassan lassan ki irtatódjék. Az Arabiai himlőt értem, 's annak nevezem, mivel természetes himlőnek azt nevezni nem lehet, a' mennyiben egyetlen egy nyavalya sem természetes, hanem természet ellen való (*morbis est status corporis præternaturalis*) — Minden Tek. Vármegyében, Sz. K. Városokban s. a. t. szükség vólna minden hónapban a' Medicus és Chirurgus uraknak, mind az Arabiai himlőben esteket, mind a' tehénhimlővel bé oltattakat, egyiknek mint a' másiknak következeit, egyikben mint a' másikban meghóltaknak számokat szorossan fel jegyezni, az Ord. Physicusoknak által adni, jegyző könyvekbe bé írni, 's ezeket az esztendő végén a' Tek. Vármegyével summásan közleni, 's az archivumba bé tenni. Illyenképen tapasztalhatnák, hogy a' tehénhimlő oltásának gyakorlása által, egyik esztendőről a' másikra, annak mitsoda haszna vólna, miként fogyna az Arabiai himlőbe esteknek a' száma, 's miként nevedne egyik esztendőről a' másikra a' népesség.